

**ET**

**ET**

**ET**



EUROOPA KOMISJON

Brüssel 8.3.2011  
KOM(2011) 109 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA  
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**Energiatõhususe kava 2011**

SEK(2011) 280 lõplik  
SEK(2011) 277 lõplik  
SEK(2011) 275 lõplik  
SEK(2011) 276 lõplik  
SEK(2011) 278 lõplik  
SEK(2011) 279 lõplik

# KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

## Energiatõhususe kava 2011

### 1. UUS ENERGIATÕHUSUSE KAVA

Energiatõhusus on keskne teema Euroopa Liidu dokumendis „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia”<sup>1</sup> ja ressursitõhusamale majandusele üleminekul. Energiatõhusus<sup>2</sup> on üks kõige kulutõhusamaid viise energiavarustuse kindluse suurendamiseks ja kasvuhoonegaaside ning muude saasteainete heite vähendamiseks. Energiatõhusust võib mitmel moel pidada Euroopa suurimaks energiaressursiks<sup>3</sup>. Seepärast on Euroopa Liit võtnud endale 2020. aastaks eesmärgi saavutada primaarenergia tarbimisel prognoosidega võrreldes 20%line energiasääst,<sup>4</sup> ja seetõttu on sama eesmärk määratud ka komisjoni teatise „Energia 2020”<sup>5</sup> kui oluline samm teel pikaajaliste energia- ja kliimaeesmärkide saavutamise poole.

Nimetatud eesmärgi saavutamiseks on võetud olulisi samme seadmete ja ehitusturgude alal<sup>6</sup>. Kuid sellest hoolimata paistab komisjoni hiljutisest hinnangust, et EL suudab 20%lise energiasäästu eesmärgist saavutada üksnes poole<sup>7</sup>. EL peab hakkama kohe tegutsema, et oma eesmärgi saavutamiseks uuesti järje peale saada. Vastuseks 4. veebruari 2011. aasta Euroopa Ülemkogu üleskutsele, milles soovitatakse „otsustavat tegutsemist, et kasutada ära märkimisväärne potentsiaal energia suuremaks kokkuhoiuks seoses hoonete, transpordivahendite, toodete ja tootmisprotsessidega”,<sup>8</sup> on komisjon välja töötanud käesoleva tervikliku uue energiatõhususe kava.

Seda viiakse ellu kooskõlas muude poliitikameetmetega, mis Euroopa 2020. aasta strateegia kohase juhtalगतuse „Ressursitõhus Euroopa”<sup>9</sup> alla kuuluvad, sealhulgas 2050. aasta

---

<sup>1</sup> KOM(2010) 2020.

<sup>2</sup> Tehniliselt tähendab „energiatõhusus” vähema sisendenergia kasutamist samaväärset majandustegevuse või teenuse taset säilitades; „energiasääst” on laiem mõiste, mis hõlmab ka tarbimise vähendamist muutuste kaudu käitumises või vähenenud majandustegevuse tõttu. Praktikas on neid kahte raske lahus hoida ning neid mõisteid kasutatakse tihti läbisegi, nagu ka käesolevas teatises.

<sup>3</sup> „Negad,aulidega” mõõdetakse energia tõhusama kasutamisega välditud energiatarbimist. Näiteks lõpptarbivate energiatõhususe paranemine 13%, mis toimus EL 27 riikides ajavahemikul 1996–2007, oli võrdväärne umbes 160 Mtoe suuruse energiasäästuga aastas (Overall Energy Efficiency Trends and Policies in the EU27 - ADEME 2009).

<sup>4</sup> 7224/1/07 REV 1: Euroopa Ülemkogu 8.–9. märts 2007, eesistujariigi järeldused. Nimetatud eesmärgi täitmine tähendab 368 miljoni tonni naftaekvivalendi (Mtoe) primaarenergia (sisetarbimise bruto miinus mitteenergeetilised kasutusala) säästmist aastaks 2020 võrreldes selleks aastaks prognoositud tarbimisega 1842 Mtoe. Eesmärk leidis uuesti kinnitust 2010. aasta juunis toimunud Euroopa Ülemkogus (17/6/2010 nr: EUCO 13/10).

<sup>5</sup> KOM(2010) 639.

<sup>6</sup> Need sammud võeti 2006. aasta energiatõhususe tegevuskava raames (KOM(2006) 545); saavutatud edu on hinnatud käesolevale teatisele lisatud komisjoni talituste töödokumendis SEK(2011) 275.

<sup>7</sup> Kõige viimaste komisjoni hinnangute kohaselt ja võttes arvesse kuni 2009. aasta detsembrini rakendatud energiatõhususe meetmeid.

<sup>8</sup> Euroopa Ülemkogu järeldused, 4/2/2011 nr: EUCO 2/11.

<sup>9</sup> KOM(2011) 21 (lõplik).

tegevuskava vähese CO<sub>2</sub> heitega majanduse saavutamiseks,<sup>10</sup> et tagada poliitika sidusus, hinnata poliitikavaldkondade vahelisi kompromisse ja kasutada ära võimalikke sünergiid. Energiatõhususe meetmeid rakendatakse osana ELi laiemast ressursitõhususe eesmärgist, mis hõlmab kõikide loodusressursside tõhusat kasutamist ja tagab kõrged keskkonnakaitsestandardid.

Uute ja olemasolevate meetmete täieliku rakendamise koosmõju muudab meie igapäevaelu ja sellega võib igal aastal leibkonna kohta kokku hoida kuni 1000 eurot,<sup>11</sup> parandada Euroopa tööstuse konkurentsivõimet, luua kuni 2 miljonit töökohta<sup>12</sup> ning vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastas 740 miljoni tonni võrra<sup>13</sup>.

Kõige suuremad energiasäästuvõimalused on seotud **hoonetega**. Kavas keskendutakse vahenditele, millega käivitada avaliku ja erasektori hoonete renoveerimisprotsesse ja parandada nendes kasutatud ehitusdetailide ja seadmete energiatõhusust. Selles soositakse avaliku sektori rolli olla teistele eeskujuks ning tehakse ettepanek suurendada avaliku sektori hoonete remontimise määra ja kehtestada selleks siduv eesmärk, samuti võtta avaliku sektori kulutustes kasutusele energiatõhususe kriteerium. Nähakse ka ette kohustused kommunaalettevõtjatele, et nende kliendid saaksid oma energiatarbimist vähendada.

Järgmine säästuvõimalus on seotud **transpordiga**. Seda käsitletakse peatselt ilmuvast transpordialases valges raamatus.

**Tööstussektoris** saavutatakse energiatõhusus tööstusseadmetele energiatõhususe nõuete kehtestamisega, VKEdele teabe andmise sätetega ning meetmetega energiaauditite ja energiajuhtimissüsteemide kasutuselevõtuks. On tehtud ka ettepanekud elektri- ja soojatootmise tõhususe parandamiseks, et kava sisaldaks kogu energiavarustuse ahelat hõlmavaid energiatõhususe meetmeid.

Energiatõhususe **eesmärgid** on hea viis käivitada meetmeid ja anda poliitiline impulss. Euroopa 2020. aasta strateegiaga seotud protsess on loonud nn Euroopa poolaasta kohaldamisega uue valitsemiskonteksti ja andnud ELile lisavahendid energiatõhususe vallas edasilikumiseks. Seetõttu teeb komisjon ettepaneku läheneda sihtide seadmisele kahes etapis. Esimese etapina koostavad liikmesriigid praegu riiklike energiatõhususe eesmärgid ja programme. Nimetatud soovituslikele eesmärkidele ja iga üksiku liikmesriigi pingutustele antakse hinnang, et määrata ELi üldise eesmärgi saavutamise tõenäosus, samuti selle panuse ulatus, mille annavad üksikud eesmärgid ühise eesmärgi saavutamisse. Komisjon pakub liikmesriikidele tuge ja vahendeid selleks, et nad saaksid välja töötada oma energiatõhususprogrammid, ning jälgib tähelepanelikult programmide rakendamist oma läbivaadatud õigusraamistiku kaudu ja Euroopa 2020. aasta strateegiaga loodud uue raamistiku abil. 2013. aastal hindab komisjon saavutatud tulemusi ning seda, kas programmid üheskoos võimaldavad saavutada Euroopal 20%lise energiasäästu eesmärgi. Kui 2013. aasta hinnang näitab, et üldise ELi eesmärgi saavutamine on ebatõenäoline, siis teeb komisjon teise etapina ettepaneku kasutada õiguslikult siduvaid eesmärgid, mis tuleb 2020. aastaks saavutada. Taastuvenergia puhul on siis vaja arvesse võtta liikmesriikide individuaalseid lähtepunkte, nende majandustulemusi ja taastuvenergia alal võetud varajasi meetmeid.

---

<sup>10</sup> KOM(2011) XXX.

<sup>11</sup> KOM (2008) 772, komisjoni teatis: Energiatõhusus: eesmärgiks seotud 20% energiasäästu saavutamine.

<sup>12</sup> Hinnang põhineb ehitussektori andmetel. Vt SEK(2011) 277 Energiatõhususe kavale lisatud mõjuhinnang.

<sup>13</sup> SEK(2011) 277 Energiatõhususe kavale lisatud mõjuhinnang.

Käesolev kava rajaneb Euroopa Parlamendi hiljutisel algatusraportil energiatõhususe kohta<sup>14</sup> ning paljude sidusrühmade osalusel ja 2006. aasta energiatõhususe tegevuskavaga saadud kogemustel. Komisjoni hinnangul peaksid praegu rakendatavad meetmed koos käesolevas kavas esitatud uute meetmetega tagama 20%lise energiasäästu eesmärgi täieliku saavutamise. Käesoleva kava juhtmõte on esitada ranged siduvad meetmed ilma siduvaid riiklikke eesmärke seadmata.

Euroopa Liidu edu selle kava rakendamisel sõltub tihedast koostööst ELi institutsioonide, liikmesriikide ja kõikide asjaomaste sidusrühmade vahel. Komisjon loodab selle ambitsioonika ettevõtmise elluviimisel kõikide osapoolte kaasalöömisele ja pühendumusele.

## 2. AVALIK SEKTOR OLGU EESKUKS

Avaliku sektori kulutused moodustavad 17%<sup>15</sup> ELi SKPst. Avaliku sektori omanduses või kasutuses olevate hoonete pind moodustab umbes 12% ELi hoonete pinnast<sup>16</sup>. Otsustav on avaliku sektori suurem rõhuasetus energiatõhususele avalike hangete korraldamisel ja avaliku sektori hoonete remontimisel ning suurema energiatõhususe edendamine linnades ja külates. Avalik sektor saab luua uusi turge energiatõhusatele tehnoloogiatele, teenustele ja ärimudelitele. Liikmesriikidel on vaja reformida energiakasutust edendavaid toetusi, näiteks neid ümber orienteerida, et parandada energiatõhusust ja vähendada kütteostuvõimetust.

### • Energiatõhusus avaliku sektori kulutustes

Avalike kulutuste juhtimine energiatõhusate toodete, transpordivõimaluste, hoonete, tööde ja teenuste suunas aitab vähendada avaliku sektori asutuste energiaarveid ning annab sama raha eest suurema väärtuse. Seda ideed on toetanud komisjoni tegevus keskkonnahoidlike riigihangete alal, mille käigus on välja töötatud energiatõhusust arvestavad riigihangete kriteeriumid<sup>17</sup>. Lisaks sellele tuleb avaliku sektori asutustel, kelle kohta kehtivad ELi riigihangete direktiivid, juba praegu täita nõuet võtta arvesse energiatõhususe kriteeriume, kui nad korraldavad sõidukite<sup>18</sup> või kontoritarvete<sup>19</sup> hankeid. Alates 2019. aastast kehtib see ka avaliku sektori uute hoonete kohta, millel peab olema selline energiatõhusus nagu liginullenergiאהoonetel<sup>20</sup>. Sellise käsitluse laiemaks levitamiseks teeb komisjon ettepaneku, et kõrgeid energiatõhususe standardeid tuleks süstemaatiliselt kohaldada, kui riigiasutused ostavad kaupu (nt IT-seadmeid) või teenuseid (nt energia) ja tellivad töid (nt hoonete remont).

<sup>14</sup> 2010/2107 (INI) Euroopa Parlamendi algatusraport energiatõhususe tegevuskava läbivaatamise kohta.

<sup>15</sup> Vt joonealune märkus 13.

<sup>16</sup> Ecorys, Ecofys ja BioIntelligence (2010): Study to Support the Impact Assessment for the EU Energy Saving Action Plan (ELi energiasäästu tegevuskava mõjuhindangut toetav uuring). Hinnang rajaneb eeldusel, et iga elaniku kohta on 5 m<sup>2</sup> avaliku sektori hoone pinda, mis annab ELi avaliku sektori hoonete (ei hõlma sotsiaalpindasid) kogupinnaks 2,5 miljardit m<sup>2</sup>. Kogu hoonete üldpind on 21 miljardit m<sup>2</sup>.

<sup>17</sup> KOM(2008) 400 komisjoni teatis – Keskkonnahoidlikud riigihanked.

<sup>18</sup> Direktiiv 2009/33/EÜ keskkonnasõbralike ja energiatõhusate maanteesõidukite edendamise kohta; vt ka hiljuti avatud keskkonnasõbralike sõidukite portaali, mis loodi abiks riigiasutustele selle direktiivi rakendamisel, et anda neile ja lõppkasutajatele praeguste sõidukite kohta võrdlev olulusringi kuluanalüüs (<http://www.cleanvehicle.eu/>).

<sup>19</sup> Euroopa Energy Star'i programmi alusel, mis kohustab liikmesriikide keskkvalitsusasutusi ja ELi institutsioone kontoritarvete riigihangete tegemisel seadma kriteeriumiks Energy Star'i energiamärgistuse (määrus (EÜ) nr 106/2008).

<sup>20</sup> Direktiiv 2010/31/EÜ hoonete energiatõhususe kohta.

- **Avaliku sektori hoonete renoveerimine**

Riigiasutused peaksid esimestena oma hoonete energiatõhususe kõrgemale tasemele viima. Selle tulemuse saavutamiseks peaksid riigiasutused tõstma praeguse renoveerimise määra vähemalt kahekordseks. Seetõttu esitab komisjon õigusakti ettepaneku,<sup>21</sup> mille sätete kohaselt nõutakse riigiasutustelt vähemalt 3% hoonete (pindala järgi) remontimist igal aastal – see on umbes kaks korda rohkem praegusest Euroopa avaliku sektori hoonestu remondimäärast<sup>22</sup>. Iga remont peaks viima hoone tasemele, kuhu kuuluvad parimad 10% kogu riigi hoonetest. Ja kui avaliku sektori asutused rendivad või ostavad olemasolevaid hooneid, peaksid need alati olema parimast võimalikust energiatõhususe klassist.

- **Energiatulemuslikkuse lepingud**

Energiatulemuslikkuse lepingud on hoonete remontimisel tõhusaks vahendiks. Niisuguse tõhususel põhineva avaliku hanke vormi puhul kasutatakse väiksematest kommunaalteenuste arvetest ja hoolduskuludest tulenevat rahalist säästu selleks, et katta osaliselt või täielikult meetmesse investeerimise kulud. Seda mudelit on proovitud ja see on kulutõhusaks osutunud mitmes liikmesriigis.<sup>23</sup> Energiatulemuslikkuse lepingute sõlmimine on asjakohane selleks, et käivitada avaliku sektori hoonete renoveerimist ja tõsta avaliku infrastruktuuri, näiteks tänavavalgustuse<sup>24</sup> energiatõhususe taset. Siiski takistab energiatulemuslikkuse lepingute kasutamist paljudes liikmesriikides ebaselge õigusraamistik ja selliste usaldusväärsete energiatarbimisandmete puudumine, millega kehtestada võrdlusalus tulemuslikkuse mõõtmiseks. Komisjon esitab õigusaktide ettepanekud nende probleemide lahendamiseks 2011. aastal.

- **Energiatõhususe rakendamine omavalitsuste tasandil**

Üle kahe tuhande linna on vabatahtlikult valinud säästvate energiameetmete rakendamise ja liitunud ELi toetatud „Linnapeade paktiga”<sup>25</sup>. Sellele paktile allakirjutanud võtavad ametlikult kohustuse oma territooriumil säästvaid energiameetmeid rakendades vähendada CO<sub>2</sub> heidet rohkem kui 20% aastaks 2020. Pakti konkretiseerivad säästva energia tegevuskavad, mis on välja töötatud paktis osutatud metoodika kohaselt ja linna või piirkonna nõukogus ametlikult vastu võetud. Kasu ulatub kaugemale kui energiasääst, sest näiteks ehitiste moderniseerimine, linnaline liikuvus ja linna renoveerimine on kõrge tööhõivega majandustegevus, ning loodud töökohad nõuavad oskusi, on stabiilsed ega ole mujale üleviidavad.

Komisjon toetab edaspidigi energiatõhususe käsitlemist kohalikul tasandil „Linnapeade pakti” kaudu ning püüab soodustada partnerlust sarnaselt mõtlevate linnade vahel, mis võivad olla pärit ka väljastpoolt ELi. 2011. aastal käivitatakse uus aruka energiakasutusega linnade ja

---

<sup>21</sup> Sellele õigusaktile, nagu ka muudele kavas käsitletud siduvatele meetmetele, antakse enne põhjalik mõjuhindang. Hindangus esitatakse kavandatava aastase renoveerimismäära süvaanalüüs ja tõendusmaterjal selle määra rakendamiseks parima meetodi kohta ning järelevalvemehhanism.

<sup>22</sup> Nimetatud protsendimäära kohaldatakse liikmesriikide tasandil. Praegune remondimäär EL 27 riikides on 1,2–1,5%. Määravahemiku ülemine punkt kajastab moderniseerimise määra üle 1000 m<sup>2</sup> pindalaga hoonete puhul ja enamik avaliku sektori hoonetest on sellised; see selgitab ka, miks praeguse määra kahekordistamine annab 3%. Vt joonealune märkus 13 ja SEK(2008) 2865.

<sup>23</sup> Sealhulgas Taani, Prantsusmaa ja Saksamaa.

<sup>24</sup> 2005. aastal võttis tänavavalgustus 36 TWh elektrit.

<sup>25</sup> Vt [http://ec.europa.eu/governance/impact/ia\\_carried\\_out/docs/ia\\_2009/sec\\_2009\\_0324\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2009/sec_2009_0324_en.pdf)

<sup>25</sup> Pakti loomine algas 2008. aasta jaanuaris ning linnad ja piirkonnad hakkasid liituma 2008. aasta oktoobris, kui pakti tekst oli finaliseeritud. Vt [http://www.eumayors.eu/home\\_en.htm](http://www.eumayors.eu/home_en.htm)

külade algatus, et arendada munitsipaaltasandil Euroopa tippteaduse raamistikku innovatiivsete vähese CO<sub>2</sub> heitega ja tõhusate energialahenduste alal. Algatuses keskendutakse sellele, kuidas kiirendada teadustöö tulemuste muutumist selleks väljavalitud linnades ja külates tõelisteks ja praktilisteks uuendusteks. Algatusega toetatakse eelkõige laiaulatuslikke näidisprojekte, näiteks linnalise liikuvusega seotud meetmed, roheline infrastruktuur<sup>26</sup> ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamine.

### 3. TULEB RAJADA TEED VÄHESE ENERGIATARBIMISEGA HOONETELE

Ligi 40%<sup>27</sup> energia lõpptarbimisest toimub hoonetes, avaliku ja erasektori kontorites, kauplustes ja muudes hoonetes. Nagu jooniselt näha, kulub elumajades sellest kaks kolmandikku ruumide kütmiseks.

#### Joonis. EL 27 leibkondade energiatarbimine kodus (%)



Allikas: energiätõhususnäitajate andmebaas „Odyssee indicators”, [www.buildup.eu](http://www.buildup.eu)

Tohutu energiasäästupotentsiaal jääb kasutamata. On olemas meetodeid, millega saab olemasolevate hoonete energiatarbimist vähendada poole või kolmveerandi võrra<sup>28</sup> ja tüüpiliste seadmete energiatarbimist poole võrra. Kuid hoonete renoveerimismäär on liiga väike ja kõige tõhusamate seadmete kasutus samuti. Tõkked hoonete energiätõhususe

<sup>26</sup> Roheline infrastruktuur tähendab puude ja taimede kasutamist temperatuuri vähendamiseks linnas, vähendades nii jahutamiseks vajaminevat energiahulka, ning on üks võimalik viis kliimamuutusega kohaneda. See võib ka vähendada ülejutusohu ning reguleerida vee, õhu ja ökosüsteemi kvaliteeti. KOM(2009) 147 (lõplik) lk 5, KOM(2011) 17 (lõplik) lk 8.

<sup>27</sup> 2008. aastal. Eurostat, Energieetika-, transpordi- ja keskkonnanäitajad, 2010. aasta väljaanne.

<sup>28</sup> ELi roheline ehituse programmi näited remontimise kohta näitavad kulutõhusat vähendamist kuni 80%.

parandamiseks tuleb ületada. Komisjon kutsub liikmesriike üles looma erasektori hoonete jaoks edendussüsteeme.

- **Hoonete soojuskasutus**

Lähiaastatel on kõige olulisem tegeleda hoonete soojustarbimisega. Komisjon uurib täpsemalt olemasolevaid lahendusi ja sealhulgas võimalusi kaugkütte kasutamise soodustamiseks integreeritud linnaplaneerimisel.

- **Õiguslikud takistused**

Üks olulisi tõkkeid energiatõhususe ajakohastamisel on vastuolulised stiimulid. Selle terminiga kirjeldatakse tavalist olukorda, kus omanik ja üürnik on mõlemad tõrksad maksma üüritava kinnisvara energiatõhususe parandamise eest, sest sellest tulenev kasu jaotub nende vahel. Mitmed liikmesriigid on välja töötanud õigussätted, milles on määratletud summa, mille investorid üürnikelt võivad saada. Avalike ja ärihoonete puhul võivad ka energiateenuse ettevõtjad selle probleemi lahendamisel olulist rolli täita. Komisjon esitab õigussätted, millega nõutakse liikmesriikidelt selle probleemi lahendamiseks meetmete võtmist kooskõlas siseriikliku omandiõigusega.

- **Koolitus**

Energiatõhusad ehituslahendused on tihti tehniliselt nõudlikud. Vastavat koolitust napib arhitektidel, inseneridel, audiitoritel, oskustöölistel, tehnikutel ja seadistajatel – eelkõige just remontimisega seotud töötajatel. Tänapäeval on olemas umbes 1,1 miljonit kvalifitseeritud töötajat, kuid hinnanguliselt on neid 2015. aastaks vaja 2,5 miljonit.<sup>29</sup> Seetõttu käivitab komisjon algatuse „EHITAGE ÜLES: säästvad oskused ehitustöötajatele”, et toetada liikmesriike ehitussektori koolitusvajaduste hindamisel, töötada välja strateegiad nende vajaduste täitmiseks ja aidata arendada tõhusaid koolituskavasid. Sellest võivad välja kasvada oskustöötajate sertifitseerimise, kvalifitseerimise või koolitamise alased soovitused. Samuti töötab komisjon koos liikmesriikidega selle nimel, et kohandada kutseõppeasutuste ja ülikoolide õppekavasid uute kvalifikatsioonivajadustega (kooskõlas Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga). Komisjoni juhtalgatuses „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava”<sup>30</sup> kutsutakse üles kohandama oskuste õpetamist tööjõuturu vajadustega. Üleminek energiatõhusatele tehnoloogiatele nõuab uusi oskusi, keskkonnateadlikku kutseharidust ja koolitust ehituse alal ja paljudes teistes sektorites.

- **Energiateenuse ettevõtjad kui renoveerimise katalüsaatorid**

Energiateenuse ettevõtjad saavad energiatõhusust parandada finantsriski võttes, et katta või aidata katta esmaseid investeerimiskulusid, ning saavutatud säästu uuesti tagasi investeerides. Nad võivad aidata riigiasutustel energiatulemuslikkuse lepingute raames hooneid moderniseerida nii, et rühmitavad need projektidesse, mille mahtu on võimalik muuta.

---

<sup>29</sup> Ehitusvaldkonna töötajate energiatõhususe ja taastuenergia alase koolituse ja kvalifikatsiooni initsiatiivi eelhindang programmi „Arukas energeetika - Euroopa“ raames. Vt Ecorys, Ecofys ja BioIntelligence (2010), Study to Support the Impact Assessment for the EU Energy Saving Action Plan (ELi energiasäästu tegevuskava mõjuhinnangut toetav uuring), lk 34.

<sup>30</sup> KOM(2010) 682.



Analüüs näitab, et Euroopa energiateenuste turg ei ole oma täit potentsiaali välja arendanud.<sup>31</sup> Era- ja avaliku sektori potentsiaalsetel klientidel ei ole pahatihti süstemaatilist teavet energiateenuse ettevõtjate pakutavate teenuste kohta või nad kahtlevad teenuste kvaliteedis. Nendest takistustest ülesaamiseks ja energiateenuse ettevõtjate turu läbipaistvuse suurendamiseks teeb komisjon ettepaneku, et liikmesriigid esitavad turuülevaated, akrediteeritud energiateenuse pakkujate nimekirjad<sup>32</sup> ja näidislepingud. Siinkohal rõhutatakse selle tagamist, et kui hooneid renoveeritakse, siis tehakse seda terviklikult (st täielik renoveerimine), et vältida hoonete kasutamise korduvat häirimist. Euroopa avaliku ja erasektori partnerluse ekspertkeskus võib samuti anda kasulikku teavet.

Selleks et energiateenuse ettevõtjad saaksid oma ülesandeid täita, on neil vaja ligipääsu finantsressurssidele. Innovatiivne finantseerimine, millel on suur tõukejõud nii riikide kui Euroopa tasandil, oleks asjakohane viis selle turu arengu kiirendamiseks, näiteks projektipõhisele rahastamisele juurdepääsu laiendamisel instrumentide kaudu, mis võivad hõlmata likviidsuse ja tagatiste andmist, krediidiliine ja käibefonde.

#### 4. ENERGIATÕHUSUS KONKURENTSIVÕIMELISE EUROOPA TÖÖSTUSE TEENISTUSES

##### • Tõhus soojuse ja elektri tootmine

Umbes 30% ELi primaarenergiatarbimisest toimub energiasektoris, peamiselt energia muundamiseks elektriks ja soojuseks ning nende jaotamiseks. Tuleb rajada uue põlvkonna tootmisvõimsus ja infrastruktuur, et asendada vananev tehnika ja täita nõudlust.<sup>33</sup> On tähtis tagada, et energiatõhusust võetaks arvesse ja et uus võimsus kajastab parimat võimalikku tehnikat. Seda soodustab ELi heitkogustega kauplemise süsteem<sup>34</sup> ja uus tööstusheidete direktiiv<sup>35</sup>. Komisjon jälgib, millises ulatuses aitavad need meetmed parandada uue põlvkonna tootmisvõimsuse energiatõhusust. Arvestades selle tulemust ja vajadust saavutada keskpikas ja pikas perspektiivis suurem tõhusus, kaalub komisjon selliste õigussätete kasutuselevõttu, millega liikmesriikidelt nõutaks uute võimsuste kasutuselevõtul kohustusliku tingimusena parima võimaliku tehnika taseme saavutamist ja selle tagamist, et olemasoleva tootmisvõimsuse lubade uuendamisega seoses moderniseeritakse praegused käitised parima võimaliku tehnika tasemeni.

Komisjoni teine tähtis ülesanne on uurida võimalusi elektri- ja tööstustootmise soojakao tõhusaks kasutamiseks, sest kasutamata energiasäästupotentsiaal on ammendumisest kaugel ning võiks paljudel juhtudel katta olulise osa Euroopa soojusenergia vajadusest (nt kütteks ja jahutuseks), tugevdades kohalikke ressursse ja asendades imporditud energia. Selle potentsiaali ärakasutamine nõuab integreeritud ja kõiki valdkondi haaravat lähenemist, milles

---

<sup>31</sup> ELis on hinnanguliselt 700–1040 aktiivset energiateenuse ettevõtjat, mis moodustab 6,7–8,5 miljardi euro suuruse turumahu. Turupotentsiaali hinnatakse 25 miljardile eurole. Vt Bertoldi, Marino, Rezessy, Boza-Kiss (2010), *Energiateenuse ettevõtjate turg Euroopas – Teadusuuringute Ühiskeskus*.

<sup>32</sup> Selliseid nimekirju võib koostada liikmesriigi tasandil ja sinna võivad kuuluda igasuguste energiateenuste pakkujad. Neid kasutatakse üksnes teabevahendina. Eeldusega, et nimekirja saamiseks ei nõuta tingimusena akrediteerimist ega kvalifitseerimist, tagatakse et selliste nimekirjade loomine ei mõju halvasti ega too kaasa näiteks teenuste väljatõrjumist turult. Soovi korral valiteedimärkide ja soovitude näitamine oleks täiendav meetod pakutavate teenuste kvaliteedi usutavuse tõstmisel.

<sup>33</sup> KOM(2020) 677/4, Komisjoni teatis „Energiainfrastruktuuri prioriteedid aastaks 2010 ja pärast seda – Euroopa integreeritud energiavõrgu väljaarendamise kava”.

<sup>34</sup> Direktiiv 2003/87/EÜ koos muudatustega.

<sup>35</sup> Direktiiv 2010/75/EL.

võetakse arvesse praegust soojusenergiavajadust näiteks hoonetes ja ettevõtetes, kohalike ja piirkondlike ametkondade rolli energiatõhusate ja keskkonnahoidlike strateegiate planeerimisel ja rakendamisel, sealhulgas tõhusate infrastruktuuride arendamist, ning sünergiat äriliste lahendustega odava, puhta ja mugava soojusenergia tarnimise teenuse saamiseks heitsoojust kasutades.

Suure tõhususega koostootmine, sealhulgas olmejäätmete käitlemise tehastes, ning kaugküte ja -jahutus võivad anda olulise panuse energiatõhususse. Seetõttu teeb komisjon ettepaneku, et kui on olemas piisav potentsiaalne nõudlus, näiteks kui lähedusse on sobiva tihedusega koondunud hooned või tööstus, tuleks uue soojustootmisvõimsuse lubamine siduda tingimusega, et see kombineeritakse elektri ja soojuse koostootmissüsteemidega<sup>36</sup> ning et kaugküttesüsteemid kombineeritaks igal võimalikul juhul elektritootmisega. Elektri ja soojuse koostootmisjaamade energiasäästu tulemuslikkuse parandamiseks teeb komisjon samuti ettepaneku, et elektrijaotusvõrgu haldurid annaksid eelisõiguse koostootmisjaamadest pärit elektrile ning pakub välja edastusvõrgu haldurite kohustuste suurendamise seoses sellise elektri saamise ja saatmisega.

- **Energiatõhusus elektri- ja gaasivõrkudes**

Komisjon annab riikide elektrivõrke reguleerivatele asutustele enam alust võtta arvesse energiatõhusust, kui tehakse otsuseid, teostatakse järelevalvet gaasi- ja elektrivõrkude ning -turgude töö ja juhtimise üle, samuti selleks, et kajastada energiatõhususe prioriteete võrke käsitlevates õigusnormides ja eeskirjades ning tariifides ja tehnilistes eeskirjades.

- **Energiatõhusus kui ettevõtlussektor**

Energiatõhusa Euroopa eelduseks on energiasäästu jaoks väärtuse loomine turumehhanismide kaudu. Seetõttu on vaja instrumente, millega energiasäästule anda finantsväärtus ja siduda kommunaalettevõtjate (tarnijate või jaotajate) kasumid pigem energiatõhususega kui tarnitud energia mahuga. Mõned liikmesriigid<sup>37</sup> on juba kehtestanud energiatõhususele riikliku energiasäästusüsteemi ja saanud häid tulemusi: on saavutatud kuni 6%line sääst energia lõpptarbimisest<sup>38</sup>. Seda tüüpi süsteemides nõutakse kommunaalettevõtjatelt fikseeritud hulga energiasäästu saavutamist oma klientide (leibkonnad, äriühingud, omavalitsused, korteriühistud) energiatõhususe suurendamise teel või suurendades energiatõhusust muudes sektorites nagu energiatootmine või transport. Alternatiivina sellele, et ise energiat säästa, lubatakse mõnes süsteemis kommunaalettevõtjatel osta energiasäästu näiteks energiateenuse ettevõtjatelt. Energiasäästu kohustused stimuleerivad tarnijaid oma ärimudelit muutma energiakaupade jaemüügist energiateenuste pakkumise suunas.

Komisjon teeb ettepaneku, et kõik liikmesriigid kehtestaksid nende tingimustele vastava riikliku energiasäästukohustuste süsteemi. Selle mõju võiks sõltuvalt nõuete ulatusest ja rangusest tuua aastaks 2020 kaasa säästu kuni 100 miljonit tonni naftaekvivalenti (Mtoe)<sup>39</sup>.

- **Euroopa töötleva tööstuse konkurentsivõime tõstmine**

---

<sup>36</sup> Direktiiv 2004/8/EÜ soojus- ja elektrienergia koostootmise stimuleerimiseks siseturu kasuliku soojuse nõudluse alusel, millega muudetakse direktiivi 92/42/EMÜ.

<sup>37</sup> Näiteks Ühendkuningriik, Itaalia, Prantsusmaa ja Taani ning Flandria piirkond.

<sup>38</sup> Ecorys, Ecofys ja BioIntelligence (2010): Study to Support the Impact Assessment for the EU Energy Saving Action Plan (ELi energiasäästu tegevuskava mõjuhindangut toetav uuring).

<sup>39</sup> SEK(2011) 277 Energiatõhususe kavale lisatud mõjuhindang.

Umbes 20%<sup>40</sup> ELi primaarenergiast tarbitakse tööstuses. See on sektor, kus energiatõhususega seotud progress on olnud kõige suurem (energiamahukus on 20 aastaga paranenud 30%). Sellest hoolimata on seal energiasäästuvõimalusi, mida tasuks proovida. Heitkogustega kauplemise süsteem ja energia maksustamise direktiiv (ja selle kavandatud reform)<sup>41</sup> peaksid innustama mõne sellise võimaluse kasutamist. Lisaks sellele tuleks tegeleda ka selliste takistustega nagu näiteks info puudumine, kapitalile juurdepääsu puudumine ja ettevõtluskeskkonna lühiajaline surve. Nendest tõketest ülesaamine vähendaks energiaarveid ja parandaks konkurentsivõimet. Praegusel ajal, kui kogu maailmas jääb energiaressursse üha napimaks, saab ka energiatõhususprotsesside, -tehnoloogiate<sup>42</sup> ja -teenuste alaseid ekspertteadmisi muuta uueks eksporditavaks, mis annaks Euroopa tööstusele konkurentsieelise.

Kõige tõsisemad takistused energiatõhusatesse tehnoloogiatesse investeerimisel on **väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel** (VKEd)<sup>43</sup>. Seetõttu soovib komisjon väga, et liikmesriigid annaksid neile teavet (näiteks õiguslaste nõuete, seadmete moderniseerimiseks antavate toetuste kriteeriumide, energiaekspertide ja energiajuhtimise alase koolituse kättesaadavuse kohta) ning töötaksid välja asjakohased stiimulid<sup>44</sup> (nagu näiteks maksutagastus, energiatõhususega seotud investeeringute rahastamine, energiaauditite rahastamine). Kootöös vastavate tööstusühendustega toetab komisjon energiatõhususe alaste heade tavade vahetamist ja projekte, mille eesmärgiks on energiajuhtimise alase suutlikkuse suurendamine mikro- ja väikeettevõtetes. Ta toetab selliste vahendite väljatöötamist, mida VKEd saaksid kasutada võrdlusalusena oma energiakasutuse võrdlemisel teiste äriühingutega.

Suurte **ettevõtjate** kohta teeb komisjon ettepaneku muuta energiaauditid neile kohustuslikuks. Komisjon soovib liikmesriikidel välja töötada stiimulid ettevõtjate jaoks, et need võtaksid kasutusele energiajuhtimissüsteemi (nt standardis EN 16001 sätestatud süsteem), mis oleks energia mõistliku kasutamise süstemaatiliseks raamistikuks<sup>45</sup>.

Ökodesaini meetmed on osutunud tõhusaks vahendiks energiatõhusate Euroopa tehnoloogiate innovatsiooni stimuleerimisel ning nendele tuginedes uurib komisjon, kas ja millised **energiatõhususe (ökodesaini) nõuded** võiksid sobida standardsetele tööstusseadmetele nagu näiteks tööstuslikud mootorid, suured pumbad, ahjud ning suruõhu, kuivatamise, sulatamise, valamise ja destilleerimise seadmed.

Komisjon jätkab koostööd tööstussektoriga, sealhulgas energiamahukate tööstusharudega<sup>46</sup> ja IKT tööstusega<sup>47</sup>, millel on potentsiaali olla juhtivaks tööstuseks teiste tööstusharude energiatõhususe parandamisel, et soodustada **vabatahtlikke kokkuleppeid** energiatõhusate

<sup>40</sup> 2008. aastal. Vt Eurostat, Energeetika-, transpordi- ja keskkonnanäitajad, 2010. aasta väljaanne.

<sup>41</sup> Direktiiv 2003/96/EÜ.

<sup>42</sup> Vt teatis „ELECTRA”, KOM(2009) 594.

<sup>43</sup> Eurochambres (2010), Energy efficiency in SMEs: Success Factors and Obstacles (VKEdes energiatõhusus: edutegurid ja takistused).

<sup>44</sup> Komisjon tuleb meelde, et kui toetusmeetmed hõlmavad riigiabi, tuleb liikmesriikidel pidada kinni riigiabi eeskirjadest, mis on täpselt kirjas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 107 ja 108.

<sup>45</sup> Kui see on asjakohane, siis võib see hõlmata energiajuhtimist, mis on kogu tegevust hõlmava keskkonnanjuhtimissüsteemi koostisosa.

<sup>46</sup> Nimetatud lähenemisviisis keskendutakse 1) toodetele, 2) elektriga töötavatele süsteemidele (nt elektrimootorid, kiirusmuutiseseadmed, kontrolliseadmed ja pumbad) ja 3) käitistele (nt käitiste auditid).

<sup>47</sup> IKT tööstusele on esitatud üleskutse välja töötada ja vastu võtta ühtne metodika oma energiatõhususe ja kasvuhoonegaaside heite mõõtmiseks ja leida ühtlustatud viis selleks, et mõõta oma potentsiaali aidata teisi sektoreid (KOM(2010) 245, Euroopa digitaalne tegevuskava).

protsesside ja süsteemide rakendamiseks. Need peaksid põhinema selgetel sihtidel, meetodikatel, mõõtmis- ja järelevalvesüsteemidel, mis toimivad ökodisaininõuete kaudu, ja võivad hõlmata heade tavade levitamist.

- **Teadusuuringud ja innovatsioon toimivad tööstusharudes kulutõhusate energiatõhusate tehnoloogiate arengu kiirendajana**

Tehnoloogilise innovatsiooni toetamiseks aitab komisjon jätkuvalt **välja töötada, katsetada ja kasutusele võtta uusi energiatõhusaid tehnoloogiaid**, näiteks Euroopa energiatehnoloogia strateegilise kava<sup>48</sup> kaudu, et vähendada kulusid ja parandada energiatõhusate tehnoloogiate tulemuslikkust, luua uusi lahendusi ja hõlbustada nende laiaulatuslikku turuhõlvet. See aitab ELil saada energiatõhusamaks ja avada ELi tööstusharudele uusi turge.

## 5. ASJAKOHANE RIIKLIK JA EUROOPA TASANDI FINANTSTOETUS

Paljud energiatõhususe investeeringud tasuvad kiiresti ära, kuid neid ei saa ellu viia turu- ja õiguslike tõkete tõttu. Seetõttu tuleb turustiimuleid ja hinnasignaale intensiivistada energia- ja CO<sub>2</sub>-maksude kaudu ning kommunaalteenustajatele kehtestatud riiklike energiasäästukohustuste kaudu (vt punkt 4). Seda peaksid täiendama mehhanismid, mis parandavad sobilike finantstoodete kättesaadavust. Kuna investeerimiskulud on oluline finantstakistus energiatõhusate tehnoloogiate kasutamisel, on investeeringute kiirendamisel oluline tähtsus rahastamise kättesaadavusel.

Praegu toetab EL energiatõhusust järgmiste, liikmesriikide rahastamisprogramme täiendavate vahendite kaudu:

- **Ühtekuuluvuspoliitika.** Ajavahemikul 2007–2013 on ühtekuuluvuspoliitika fondidest kavandatud toetus energiatõhususe, koostootmise ja energiajuhtimisega seotud investeeringute tegemiseks ligikaudu 4,4 miljardit eurot. Selleks et energiatõhususe alaseid vajadusi paremini arvesse võtta, on tehtud kaks olulist muudatust<sup>49</sup>. Kuigi regionaalpoliitikast on tavapäraselt rahastatud energiatõhususe investeeringuid ainult avalike ja ärihoonete puhul, on nüüd kõikides liikmesriikides võimalik kasutada neid rahalisi vahendeid elamusektoris; samuti on finantskorraldusvahendite kasutust laiendatud hoonete energiatõhususele. Koostöös vastutavate programmijuhtidega otsib komisjon võimalusi, kuidas olemasolevaid ressursse energiatõhususe suurendamiseks paremini ära kasutada.
- **Euroopa aruka energiakasutuse programm (2007–2013).** Sellest 730 miljoni euro suurusest programmist toetatakse projekte, mille eesmärgiks on turutõketest ülesaamine, mis hõlmab ka meetmeid hoonete renoveerimise kiirendamiseks. Üks programmi uusimaid vahendeid on Euroopa kohaliku energiaabi fond (ELENA). Sealt antakse kohalikele ja piirkondlikele ametiasutustele toetussummasid selliste tehnilise abi kulude katmiseks, mis kaasnevad populaarsete säästvate energiainvesteeringute väljatöötamisega. Algset rahastamisvahendit rakendas Euroopa Investeerimispank ja 2011. aastaks nähakse ette kaks täiendavat rahastamisvahendit<sup>50</sup>. Veidi üle ühe aasta tegutsenud ELENA projektidest on

---

<sup>48</sup> [http://ec.europa.eu/energy/technology/set\\_plan/set\\_plan\\_en.htm](http://ec.europa.eu/energy/technology/set_plan/set_plan_en.htm)

<sup>49</sup> Määrused (EÜ) nr 397/2009 ja (EÜ) nr 832/2010.

<sup>50</sup> Neid hakkavad rakendama Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) ja Euroopa Nõukogu Arengupank.

heaks kiidetud kümme, nende raames antakse lõplikele abisaajatele toetust ligikaudu 18 miljonit eurot, mis peaks projektide kolmeaastase toimumisaja jooksul mobiliseerima umbes 1,5 miljardi euro väärtuses investeeringuid.

- **Vahendatud rahastamine.** Rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide ja muude avaliku sektori pankade krediidiinid on osunud energiatõhususprojektide oluliseks rahastamisallikaks kohalike pankade poolt vahendatud rahastamise kaudu. Tihti on ELi poolset rahastamist kasutatud tehniliseks abiks, kas siis rahastamises osalevas pangas suutlikkuse suurendamiseks või sellisteks meetmeteks nagu lõplike abisaajate energiaauditid.
- **Euroopa majanduse elavdamise kava.** Sellest programmist rahastatakse avaliku ja erasektori partnerlust „Energiatõhusad hooned”, millele antakse 1 miljard eurot selliste uurimismeetodite ja tehnoloogiate väljatöötamiseks, millega saaks vähendada uute ja renoveeritud hoonete energiatarbimist. Lisaks sellele töötab komisjon praegu koos Euroopa Investeerimispannaga selle nimel, et luua spetsiaalne investeerimisfond, mis kasutaks nimetatud programmi kasutamata vahendeid energiatõhususe ja taastuvenergia projektide rahastamiseks. Fond käivitatakse 2011. aasta teises pooles.
- **Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmes raamprogramm (2007–2013).** Programmist toetatakse energiatõhususe alaseid teadusuuringuid ja innovatsiooni kogu programmi läbiva valdkondadevahelise meetmena; praeguseks on rahastatud enam kui 200 projekti, milles ELi osalus on olnud 1 miljard eurot.

Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistustööde käigus uurib komisjon ELi toetusprogrammidega saavutatud tulemusi ja nende Euroopa lisandväärtust. Komisjon analüüsib olemasolevate ELi finantsmehhanismide parandamisvõimalusi ja uusi võimalusi tuua energiatõhususse investeeringuid sellises ulatuses, mis on vajalik ELi 2020. aasta energia- ja kliimaeesmärkide saavutamiseks.

## 6. TARBIJAD SÄÄSTAVAD

Energiatõhususe suurendamisele tuleks pöörata rohkem tähelepanu tarbijate poolt kasutatavate seadmete (nt kodumasinad ja arukad arvestid) elektritarbimise jälgimisel või optimeerimisel, sest sellega on võimalik kulusid kokku hoida. Seepärast kavatses komisjon tagada, et märgistamise, energiasäästu alase teabe, arvestite ja IKT kasutamise seotud tehnilise töö tegemisel võetakse tarbijate huvisid nõuetekohaselt arvesse. Seetõttu uurib komisjon tarbijate käitumist ja ostuhoiakuid ning eeltestib tarbijate peal alternatiivseid poliitikalahendusi, et leida sellised, mis tõenäoliselt viiksid soovitud käitumismuutusteni. Samuti konsulteerib komisjon protsessi algusastmes tarbijaorganisatsioonidega. Tarbijad vajavad selget, täpset ja ajakohast teavet oma energiatarbimise kohta, kuid seda on tänapäeval väga raske saada. Näiteks teab praegu üksnes 47% tarbijatest, kui palju energiat nad tarbivad<sup>51</sup>. Neil on ka vaja usaldusväärset nõuannet energiatõhususse investeerimise kulude ja tulude kohta. Komisjon käsitleb kõiki neid küsimusi energiatõhususpoliitika õigusraamistiku läbivaatamisel.

### • Energia- ja ressursitõhusate seadmete kasutamise soodustamine

---

<sup>51</sup> SEK(2010) 1409 „Elektrienergia jaeturu toimimine tarbijate jaoks Euroopa Liidus”.

Hoonete ja nende sees kütmiseks, jahutamiseks, ventilatsiooniks ja valgustuseks kasutatavate toodete energiatõhususe parandamine on üks kõige käegakatsutavamaid viise, kuidas energiatõhususpoliitika leibkondade eelarvesse kasu saab tuua. Juba kasutusele võetud ökodisaini tõhususstandardid ja kodumasinade<sup>52</sup> energiamärgistus on tarbijatele andnud märkimisväärse energiasäästu ja Euroopa kvaliteetsete toodete tootjatele ettevõtlusvõimalused. Praeguse ökodisaini tööplaani järgi<sup>53</sup> jätkab komisjon sellist lähenemist, seades rangemaid tarbijastandardeid küttekateldetele, veesoojenditele, arvutitele, õhukonditsioneeridele, pesukuivatitele, pumpadele, tolmuimejatele ja ülejäänud tüüpi valgustitele. Samuti esitab komisjon uue tööplaani aastateks 2012–2014.

Energiamärgistus kaasneb sellise lähenemisviisiga juba põhimõtte poolest. Energiamärgistega saab kõige tõhusamalt mõjutada seda, mille põhjal tarbijad oma valikuid teevad. Komisjon käivitab uuringu selle kohta, kuidas tarbijad energiamärgistest aru saavad. See aitab tarbijate huvisid (kuidas nad erinevaid märgiseid tajuvad ja kuidas see turustamist mõjutab) paremini arvesse võtta tulevaste energiamärgistusmeetmete juures ning samuti toetab see dialoogi tarbijaorganisatsioonidega.

Tänapäeval on enam kui 40% aknaid ELis ikka veel ühekordsed, ja teine 40% on vanad kaitsekihita topeltaknad<sup>54</sup>. Komisjon töötab selle nimel, et hõlbustada tõhusamate ehitusdetailide turuletulekut, näiteks kohaldades akendele ökodisaini või märgistuse õigusraamistikku.

Tulevikus vaatab komisjon oma ökodisaini ja energiamärgistuse alase töö raames läbi võimaluse (kui see on asjakohane), et need hõlmaksid nii süsteeme kui üksikuid tooteid. Nende meetmete tulemuslikkuse suurendamiseks jätkab komisjon toodete olelusringi energiamõju analüüsimist. Ta suurendab turujärelevalvet, et tagada toodetele kehtivate nõuete asjakohane rakendamine, ning toetab meetmeid, mis aitavad tarbijatel, paigaldajatel ja jaemüüjatel energiamärgistusest kõige rohkem kasu saada.

#### • Tarbijate relvastamine uue tehnoloogiaga

Kehtivate ELi õigusaktide<sup>55</sup> kohaselt peaksid tarbijad olema oma energiatarbimisest juba hästi informeeritud kõikide oluliste energialiikide (elekter, gaas, küte, jahutus ja soe vesi) individuaalsete arvestite kaudu juba samal ajal, kui nad energiat kasutavad, et neil oleks võimalik oma tarbimist reguleerida. Samuti peaksid nad oma arvete ja lepingute kaudu olema teadlikud hindadest ja energiakuludest. Need peaksid olema esitatud viisil, mis aitab tarbijatel parandada energiatõhusust, näiteks sidudes tarbimise võrdlusalustega või olemasolevate energiatõhusate lahendustega.

Praktikas tuleb neid tarbijaõigusi alles õieti hakata rakendada. Pakutav teave peab olema tarbijate vajadustega paremini kohandatud. Komisjon töötab koos liikmesriikidega selle nimel, et tagada nii nende kui ka muude Euroopa energiatõhususe alaste õigusaktide sätete täielik rakendamine.

---

<sup>52</sup> Külmpkapid, sügavkülmad, telerid, nõudepesumasinate, pesumasinate, ventilaatorid, teatud tüüpi valgustid ja digitaaltelevisiooni dekodeerid.

<sup>53</sup> KOM(2008) 660, millega kehtestatakse 2009–2011. aasta tööplaan ökodisaini direktiivi raames.

<sup>54</sup> Hinnang on antud uuringus, mille sõltumatu uurimisasutus TNO valmistas Euroopa klaasitootjate ühendusele Glass for Europe.

<sup>55</sup> Direktiivid 2006/32/EÜ, 2009/72/EÜ ja 2009/73/EÜ.

Tulevikus toob Euroopa „aruka võrgu” kasutamine kaasa hüppelise muutuse energiatarbimise ja tarbimise kohta info kogumises ja vahetamises. See teave aitab tarbijatel energiat säästa. Liikmesriikidel on kohustus aastaks 2020 varustada vähemalt 80% oma lõpptarbijatest arukate energiaarvestitega, juhul kui seda toetab soodne siseriiklik kulude-tulude analüüs<sup>56</sup>. On tähtis tagada, et arukust saaks kasutada ka teistes võrkudes, nagu näiteks küte, jahutus ja gaas,<sup>57</sup> ning et kõik need arukad võrgud aitaksid ehitada energiatõhususe teenuste hästitoimivat ja koostalitlusvõimelist turgu. Arukad võrgud ja arukad arvestid on arukate seadmete kandetalaks ja nende abil võib energiasäästu suurendada, kui osta muidki energiatõhusaid kodumasinaid. Arukate võrkude arenedes tekkivad nende ümber uued teenused, mis võimaldavad energiateenuse ettevõtjatel ja IKT teenuste pakkujatel tuua tarbijateni teenuseid, millega jälgida energiatarbimist lühikese intervalliga (selliste kanalite kaudu nagu näiteks internet või mobiiltelefon) ja võimaldada energiaarvetel näidata tarbimist üksikute seadmete kaupa. Peale leibkondadest tarbijatele pakutavate hüvede stimuleerivad arukate arvestite kaudu kättesaadavad täpsed tarbimisandmed nõudlust energiateenuste järele, mida pakuvad ettevõtjad ja avaliku sektori asutused, mis võimaldab energiateenuse ettevõtjatel energiatarbimise vähendamiseks pakkuda usaldusväärseid energiatulemuslikkuse lepinguid. Arukad võrgud, arvestid ja seadmed lubavad tarbijatel teha valiku käivitada oma seadmeid siis, kui on väljaspool tarbimise tippetki kehtiva odava energia aeg või kui tuule- või päikeseenergiat on parasjagu küllalt, seda vahetuskaubana rahaliste stiimulite eest. Lisaks pakuvad arukad süsteemid tarbijatele mugavat ja energiasäästupotentsiaaliga võimalust lülitada seadmeid sisse ja välja kaugjuhtimise teel.

Selle potentsiaali saavutamise nõuab arvestite ja seadmete asjakohaseid standardeid ning tarnijate kohustust esitada tarbijatele asjakohast teavet (näiteks selgeid arveid) nende energiatarbimise kohta, sealhulgas nõuannet selle kohta, kuidas muuta oma tarbimine vähem energiamahukaks ja seega vähendada kulusid. Selleks pakub komisjon välja asjakohased meetmed, et tehnoloogiline innovatsioon, sealhulgas arukate võrkude ja arukate arvestite kasutuselevõtmine, saaks selle ülesande täita. Need meetmed sisaldavad miinimumnõudeid teabe esitamise ja teenuste sisu ja vormi kohta.

Lisaks sellele on komisjonil vaja tagada, et hoonete ja seadmete energiamärgised (energiatõhususe sertifikaadid) ja standardid kajastaksid, kui see on asjakohane, sellise tehnoloogia sisaldamist, mis annab seadmetele ja hoonetele valmiduse aruka võrguga liitumiseks ning selleks, et neid saaks sujuvalt integreerida aruka võrgu ja aruka arvesti infrastruktuuri. Esimestena võetakse sihikule sellised kodumasinad nagu külmkapid, sügavkülmad ja soojuspumbad.

## 7. TRANSPORT

Samuti kui teised käesolevas kavas üksikasjalikult kujutatud sektorid, on ka transport, mis moodustab 32%<sup>58</sup> energia lõpptarbimisest, võtmevaldkond energia säästmisel. Energiakasutuse poolel on see kõige kiiremini kasvav sektor, mis rajaneb suuresti fossiilkütustel. Peatselt ilmuv transpordialases valges raamatus määratletakse transpordisektori tõhususe suurendamise strateegia, mis hõlmab arenenud liikluskorraldussüsteemide kasutuselevõttu kõikide transpordiliikide puhul; investeringuid

<sup>56</sup> Direktiiv 2009/72/EÜ elektrienergia siseturu ühiseeskirjade kohta.

<sup>57</sup> Direktiivi 2009/73/EÜ kohaselt, milles käsitletakse maagaasi siseturu ühiseeskirju seoses jaeturgudega, tuleks arukad arvestisüsteemid kasutusele võtta mõistliku ajavahemiku jooksul.

<sup>58</sup> 2008. aastal. Vt Eurostat, Energeetika-, transpordi- ja keskkonnanäitajad, 2010. aasta väljaanne.

infrastruktuuri ja ühtse Euroopa transpordipiirkonna loomist, et edendada mitmeliigilist transporti; arukat hinnakirja; ja kõikide transpordiliikide kõikide sõidukite tõhususstandardeid ning ka muid meetmeid sõidukite innovatsiooni edendamiseks.

## 8. LIIKMESRIIKIDE TEGEVUSE ÕIGUSRAAMISTIK

Liikmesriikidel on võtmeroll energiatõhususpoliitika ja 20%lise energiasäästu eesmärgi saavutamiseks vajalike meetmete kasutustelevõtmises. Praeguseks on energiateenuste direktiivi alusel kasutusele võetud riiklikud energiatõhususe tegevuskavad andnud liikmesriikidele õigusraamistiku selleks, et välja töötada energiatõhususpoliitika lõppkasutussektorite jaoks<sup>59</sup>. Käesolev energiatõhususe kava haarab kõiki sektoreid alates tootmisest kuni lõppkasutuseni ja selle valguses on ilmne, et liikmesriikide õigusraamistiku ulatust tuleb laiendada nii, et see hõlmaks kogu energiaahelat ja aitaks kasutusele võtta rohkem energiasäästu potentsiaali<sup>60</sup>.

Samal aja avab Euroopa 2020. aasta strateegia raames esimese majanduspoliitika eelkoordineerimise „Euroopa poolaasta” käivitamine komisjonile uued võimalused liikmesriikide energiatõhususe iga-aastase edu jälgimiseks ja hindamiseks.

Liikmesriikide saavutuste jälgimine on oluline, et hinnata nende tehtud edusamme Euroopa 20%lise energiasäästu eesmärgi saavutamisel, ja seepärast on komisjonil kavas lähikuudel analüüsida, milline võiks olla kõige sobivam jälgimisraamistik.

## 9. KOKKUVÕTE

Käesolevas kavas esitatud meetmete eesmärk on täita lünk ELi 20%lise energiasäästu eesmärgi saavutamises ja aidata ellu viia 2050. aasta visiooni ressursitõhusast ja vähese CO<sub>2</sub> heitega majandusest ning samuti suurendada energiasõltumatust ja energiavarustuse kindlust. Käesoleva kava täielik rakendamine peaks andma olulise energiasäästu: avaliku sektori meetmetest ja uutest seadmete energiatõhususe miinimumnõuetest tulenevat säästu on hinnatud kuni 100 Mtoe suuruseks ning samaväärset säästu võib oodata ka transpordisektori meetmetest ja energiatarnijate poolt tarbijatele võimaldatavast energiasäästust<sup>61</sup>.

Käesolevas kavas esitatud siduvaid meetmeid rakendatakse asjakohaste õigusinstrumentide kaudu, see hõlmab ka õigusakti ettepanekut vaadata läbi praegune energiateenuste direktiiv ning elektri ja soojuste koostootmise direktiiv<sup>62</sup>. Järgmised sammud, mis 2011. aastal ette võetakse, on nimetatud ettepaneku<sup>63</sup> vastuvõtmine; uute ökodisaini ja energiamärgistuse

---

<sup>59</sup> Vt käesolevale teatisele lisatud komisjoni talituste töödokument SEK(2011) 276, riiklikud energiatõhususe tegevuskavad: ajakohastamine rakendamisel.

<sup>60</sup> Olemasolev energiatõhususe alane ELi õigustik laieneb ELi Kagu-Euroopa ja Ida-Euroopa naabritele energiaühenduse asutamislepingu kaudu (see protsess võib värskemate õigusaktide puhul veel pooleli olla). Õigusraamistik energiatõhususe edendamiseks, sh 20%lise energiasäästu eesmärk, kohaldub ELiga ühineda soovivatele partneritele. ELi uued energiatõhususe alased algatused lisatakse automaatselt energiaühenduse asutamislepinguga seotud õigustikule.

<sup>61</sup> Need on meetmepõhised energiasäästu hinnangud, mis võivad teataval määral kattuda.

<sup>62</sup> Direktiivid 2006/32/EÜ ja 2004/8/EÜ.

<sup>63</sup> Ettepanek sisaldab käesolevas kavas toodud meetmeid, mis käsitlevad kaupade, teenuste ja tööde riigihankeid; avaliku sektori hoonete renoveerimist; energiatulemuslikkuse lepinguid; energiatõhususe moderniseerimise vastuolulisi stiimuleid; energiateenuse ettevõtjaid; energiatootmise tõhusust; koostootmisest pärit elektri võrkupääsu; energiasäästu kohustusi; energiamärgistusi; infoteenuseid energiatarnijatele; ning energiatõhususe aspekti võrkude tegevuse reguleerimises.



meetmete vastuvõtmine, aruka energiakasutusega linnade ja külade algatuse käivitamine ning finantseerimisvahendite ettepanekud, mis võetakse arutlusele 2011. aasta eelarvearutluses.

Komisjon kutsub ELi institutsioone, liikmesriike ja kõiki vastavaid sidusrühmi üles toetama seda uut energiatõhususe kava, osalema aktiivselt rakendusmeetmeid käsitlevates aruteludes ja tegema tihedat koostööd kava rakendamisel.